

Pla d'Ordenació Urbanística Municipal

Alcanó
Segrià

**ANNEX 8:
CATÀLEG DE BÉNS**

Aprovació provisional

Gener 2016

Introducció

L'article 71 del Decret Legislatiu 1/2010, de 3 d'agost, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei d'Urbanisme (TRLUC) determina que el POUM incorpori un catàleg de béns protegits per tal d'aconseguir l'efectivitat de les mesures urbanístiques de protecció de monuments, edificis, jardins, paisatge o béns culturals.

D'altra banda, d'acord amb l'article 75.2 Reglament de la Llei d'Urbanisme (LUC) si el POUM preveu la formulació d'un pla especial de protecció del patrimoni arquitectònic i cultural, el POUM es pot limitar a enumerar i identificar els béns immobles que són objecte de protecció.

El present Catàleg inclou una fitxa individualitzada dels elements a protegir on s'identifica l'element a protegir i es determina el nivell bàsic de protecció.

Tal i com estableix en el títol IV de la Normativa Urbanística: Protecció del patrimoni de les Normes urbanístiques, es preveu la formulació d'un Pla especial de protecció que completarà i, si s'escau, podrà ampliar aquest Catàleg de béns.

Mentre no es redacti el Pla especial de protecció, les obres que afectin als elements protegits estaran subjectes a informe previ del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Article. 1. Catàleg

1. És la relació de béns d'interès històric, artístic, arquitectònic, ambiental i paisatgístic sobre els que cal establir mesures urbanístiques de protecció i preservar de la seva degradació.

2. El Catàleg inclou una fitxa individualitzada per a cada element on es descriuen les característiques particulars del Bé i es determina el nivell de protecció:

- Nivell 1- Béns culturals d'interès nacional (BCIN): Tindran el nivell de protecció integral que els assigna la Llei 9/1993 de 30 de setembre del Patrimoni Cultural Català i que correspon a la dels béns d'interès cultural definida per la Llei de patrimoni històric espanyol. S'identifiquen en els plànols d'ordenació amb un asterisc dins d'un cercle de color vermell.

Patrimoni arquitectònic:

1. Castell d'Alcanó

- Nivell 2- Béns culturals d'interès local (BCIL). Tindran el nivell de protecció integral que els assigna la Llei 9/1993 de 30 de setembre del Patrimoni Cultural Català. Es localitzen en els plànols d'ordenació amb un asterisc de color vermell.

Patrimoni arquitectònic:

2. Església Parroquial de Sant Pere

- Nivell 3- Elements d'interès municipal (EIM). Elements o conjunts que responen a un nivell suficient d'interès cultural pel municipi. Formen part d'aquest nivell alguns jaciments arqueològics, edificacions i construccions singulars, arbres monumentals, recorreguts paisatgístics i altres elements que requereixen un cert grau de protecció com elements d'identitat del municipi. Tindran un grau de protecció total o parcial en funció de la seva vàlua o interès. Es localitzen en els plànols d'ordenació amb un asterisc de color taronja.

Patrimoni arquitectònic:

3. Pou sarraí

4. Bassa

Patrimoni arqueològic:

5. Les Planes

6. Les Roques Blanques

7. Tossal Gros

Article 2. Patrimoni arquitectònic

Mentre no es redacti el Pla especial de protecció, les obres que afectin als elements protegits estaran subjectes a informe previ del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

La preservació dels valors de l'element que es protegeix preval sobre la resta de determinacions del Pla i d'altres que es puguin incorporar a iniciativa municipal.

Article 3. Patrimoni arqueològic:

1.- Jaciments arqueològics:

Es tracta de les zones on s'han produït troballes aïllades i/o superficials, que no proporcionen la suficient informació per situar el possible jaciment o les que mitjançant excavacions arqueològiques han posat de manifest la presència de restes o estructures arqueològiques.

En aquestes zones, prèviament a la concessió de qualsevol llicència, s'haurien de realitzar sondeigs i prospeccions arqueològiques, d'acord amb la legislació vigent, per tal de confirmar l'existència del jaciment.

2.- Definició i delimitació:

Les zones on s'han produït troballes arqueològiques superficials o en excavacions arqueològiques són considerades jaciments arqueològics, els quals són objecte de protecció.

L'emplaçament dels jaciments s'assenyala en els plànols generals d'ordenació del POUM i en les fitxes del catàleg.

El coneixement de l'existència de restes arqueològiques o paleontològiques en altres punts del terme municipal determinarà la protecció de l'àrea on es troben ubicades les restes, aplicant-se la regulació d'aquesta àrea.

3.-Condicions generals de protecció:

En els jaciments arqueològics s'assenyala un àmbit de protecció de 50 metres al voltant de la zona assenyalada en els plànols generals i en les fitxes del catàleg.

Quan se sol·liciti una llicència d'obres que pugui afectar qualsevol dels jaciments inclosos al catàleg, caldrà informar al Departament de Cultura i requerir al propietari perquè presenti un estudi de la incidència que les obres poden tenir en les restes arqueològiques, elaborat per un professional especialitzat en el tema.

En els jaciments en llocs amb usos agrícoles i forestals, es permet la seva continuïtat sempre que no afectin les restes arqueològiques. No es permeten els moviments de terres, la realització de pous, extraccions o perforacions.

Article 4. Pla especial del castell

S'haurà de redactar un pla especial que protegeixi el castell d'Alcanó amb l'objectiu de:

- Definir l'àmbit del castell.
- Definir els elements a protegir i les actuacions a realitzar.
- Establir els usos possibles.

Donat que el castell és un BCIN estarà subjecte a les determinacions derivades de la Llei 9/93 del Patrimoni Cultural Català, especialment pel que fa a criteris d'intervenció i utilització.

El pla especial requerirà informe favorable del Departament de Cultura de la Generalitat.

Nucli o indret: Plaça Major del nucli d'Alcanó.

Localització: Plànol normatiu O.4. Ordenació del Sòl Urbà del POUM. Identificat al plànol amb un asterisc dins d'un cercle de color vermell.

Coordenades UTM: X: 301114.55 Y: 4595153.86

Règim i qualificació: Sòl urbà qualificat amb la clau 1 Zona de nucli antic.

Categoria / protecció: BCIN – Monument històric, Núm. Registre: 261-MH // Registre estatal: R-I-51-6217 (Decret 22/04/1949, BOE 05/05/1949).

Època: S.XVI.

Estil: Gòtic tardà. Sense estil definit.

Ús original: Defensiva – Castell.

Ús actual: Habitatge.

Fotografia:

1. Descripció del bé

A Alcanó es conserva, a un extrem de la plaça Major, una gran construcció molt reformada que es correspon amb les restes de l'antic castell. L'interior ha estat compartimentat per a contenir dos habitatges, de tal manera que, fora d'una paret mestra, no guarda res que pugui recordar els seus orígens medievals. També els panys exteriors, on són visibles grans esquerdes en l'aparell de carreus escairats, estan molt desfigurats conservant-se només l'aspecte massís del conjunt i alguna petita obertura, especialment una finestra ogival i una espitllera al mur lateral, a més d'un trencaigües amb l'obertura tapiada en una façana que no ha conservat cap portal antic. També el coronament ha estat alterat ja que ha estat aixecat un mur que eleva el parament fins a una nova teulada a dues vessants, tot ocultant els merlets amb espitlleres originals. (Font: eGIPCI, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura)

2. Raons que aconsellen la incorporació al catàleg

Valor històric, arquitectònic i cultural.

3. Determinacions normatives

Les que s'estableixen en el Títol IV de les Normes urbanístiques i en l'Annex 8 del POUM. El Pla Especial de Protecció que es formuli fixarà els criteris d'intervenció.

S'haurà de redactar un Pla especial del Castell amb l'objectiu de:

- Definir l'àmbit del castell.
- Definir els elements a protegir i les actuacions a realitzar.
- Establir els usos possibles.

Donat que el castell és un BCIN estarà subjecte a les determinacions derivades de la Llei 9/93 del Patrimoni Cultural Català, especialment pel que fa a criteris d'intervenció i utilització.

El pla especial requerirà informe favorable del Departament de Cultura de la Generalitat.

Nucli o indret: Plaça de Sant Pere del nucli d'Alcanó.

Localització: Plànol normatiu O.4. Ordenació del Sòl Urbà del POUM. Identificat al plànol amb un asterisc de color vermell.

Coordenades UTM: X: 301174.48 Y: 4595109.65

Règim i qualificació: Sòl urbà qualificat de sistema d'equipaments, clau EQ₅ Equipament sociocultural i religiós.

Categoria / protecció: BCIL. Patrimoni arquitectònic. 4854-I / Aprovació definitiva comissió urbanisme / 06/07/2012

Època: S.XVIII – XIX.

Estil: Barroc.

Ús original: Culte - Parròquia.

Ús actual: Culte - Parròquia.

Fotografia:

1. Descripció del bé

Aquesta església segueix les característiques de les esglésies del segle XVIII; hi té baixrelleus a les petxines de la cúpula i als arcs laterals de la nau central, amb motius florals, geomètrics i figures de Papes i àngels.

El portal d'entrada és prou original, amb dues columnes sobre basament i capitells que sostenen un entaulament motllurat i retranquejat. A més a més, es pot veure una columna al bell mig de l'entaulament on es recoltza una representació escultòrica del Sant Jordi i el drac, entre volutes i sota un guardapols. A sobre d'aquest conjunt decoratiu s'obre una finestra rectangular.

L'església té tres naus, les laterals més baixes i estretes, amb la part corresponent al creuer ben diferenciada. La volta és d'obra, amb arc i contraforts a l'exterior, i l'absis és de planta octogonal. Actualment s'ha tret el guix a la zona baixa de les parets, restant la pedra vista.

Al seu costat dret s'alça una torre campanar de secció octogonal, amb obertures d'arc de mig punt per les campanes, i es presenta coronada per una balustrada de pedra.

La façana principal apareix rematada per una motllura i tres pinacles rectangulars.

(Font: eGIPCI, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura)

2. Raons que aconsellen la incorporació al catàleg

Valor històric, arquitectònic i cultural.

3. Determinacions normatives

Les que s'estableixen en el Títol IV de les Normes urbanístiques i en l'Annex 8 del POUM. El Pla Especial de Protecció que es formuli fixarà els criteris d'intervenció.

Tipus de protecció: protecció integral.

Nucli o indret: Plaça dels Camps del nucli d'Alcanó.

Localització: Plànol normatiu O.4. Ordenació del Sòl Urbà del POUM. Identificat al plànol amb un asterisc de color taronja.

Coordenades UTM: X: 301082.40 Y: 4595171.40

Règim i qualificació: Sòl urbà qualificat de sistema viari, clau XV.

Categoria / protecció: Element d'interès municipal (EIM).

Fotografia:

1. Descripció del bé

Es troba al costat de la sala del ball, i indica el lloc on, antigament, la gent del poble anava a treure aigua. Això era possible gràcies a que Alcanó està emplaçat sobre terrenys de subsòl humit. Té una profunditat de 10 metres.

(Font: Ajuntament d'Alcanó)

2. Raons que aconsellen la incorporació al catàleg

Valor històric i cultural.

3. Determinacions normatives

Les que s'estableixen en el Títol IV de les Normes urbanístiques i en l'Annex 8 del POUM. El Pla Especial de Protecció que es formuli fixarà els criteris d'intervenció.

Nucli o indret: Situat a l'est del municipi, pròxim a la zona d'equipaments esportius.

Localització: Plànol normatiu O.4. Ordenació del Sòl Urbà del POUM. Identificat al plànol amb un asterisc de color taronja.

Coordenades UTM: 301338.58 / 4595148.50

Règim i qualificació: Sòl no urbanitzable qualificat amb la clau 21 Agrícola de valor.

Categoria / protecció: Element d'interès municipal (EIM).

Fotografia:

1. Descripció del bé

Té el nom de bassa bona, per això el camí que hi condueix és diu Camí de la Bassa Bona. El municipi tenia dos basses, una era la bassa de La Dula que s'utilitzava pels animals, rentar la roba... i l'altra la bassa Bona que tal com diu el nom, era la que s'utilitzava per les necessitats de consum humà.

(Font: Ajuntament d'Alcanó)

2. Raons que aconsellen la incorporació al catàleg

Valor històric i cultural.

3. Determinacions normatives

Les que s'estableixen en el Títol IV de les Normes urbanístiques i en l'Annex 8 del POUM. El Pla Especial de Protecció que es formuli fixarà els criteris d'intervenció.

Nucli o indret: En un pla, situat a l'est de la carretera d'Alcanó a Granyena (L-700). A la partida dels Masets.

Localització: Plànol normatiu O.3.D Ordenació del Sòl no urbanitzable del POUM. Identificat al plànol amb un asterisc de color taronja.

Coordenades UTM: 302605,00 / 4591955,00

Règim i qualificació: Sòl no urbanitzable qualificat amb la clau 21 Agrícola de valor.

Categoria / protecció: Element d'interès municipal (EIM). Jaciment arqueològic.

Situació i delimitació del jaciment:

(Font: eGIPCI, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura)

Ús actual: Explotació agropecuària. Es troba conreat d'ametllers.

Fotografia:

(Font: eGIPCI, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura)

1. Descripció del bé

Tipus de jaciment: Lloc d'habitació amb estructures conservades.

Cronologia: Romà.

S'accedeix al jaciment sortint d'Alcanó per la carretera d'Alcanó a Granyena (L-700). Després del pk 15 cal trencar a l'esquerra per una pista flanquejada per dos pilars cilíndrics. El jaciment, que es troba en els camps vora la carretera, fou descobert als voltants del 1978, quan l'antic propietari va arrencar les oliveres.

L'any 1998, durant la visita a aquest lloc amb motiu de la revisió de la Carta Arqueològica, no es pogué parlar amb el propietari ni veure els materials. Segons el Sr. Mateu Esquerda van aparèixer estructures, monedes i ceràmica sigil.lata.

L'any 2011, en el marc de les intervencions arqueològiques preventives per les obres de construcció del canal Segarra-Garrigues es va realitzar un control arqueològic dels moviments de terres sobre la zona delimitada com a jaciment de les Planes. Els resultats de la intervenció van ser negatius ja que no es va localitzar cap resta arqueològica.

(Font: eGIPCI, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura)

2. Raons que aconsellen la incorporació al catàleg

Valor arqueològic.

3. Determinacions normatives

Les que s'estableixen en el Títol IV de les Normes urbanístiques i en l'Annex 8 del POUM. El Pla Especial de Protecció que es formuli fixarà els criteris d'intervenció.

Nucli o indret: En una morrera de la petita elevació que domina la partida de la Vall Major, entre el turó de les Ferreres i la vall de la Font del Ros.

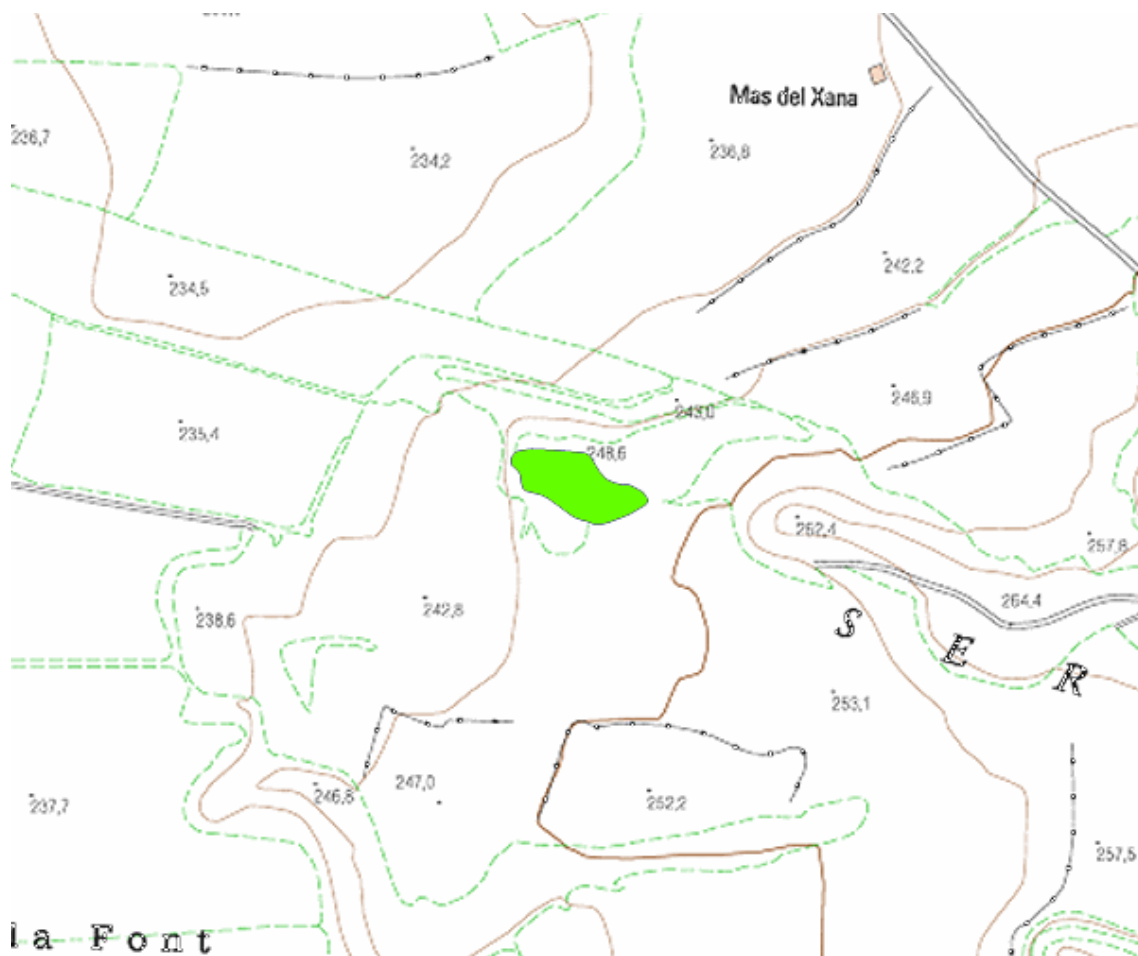
Localització: Plànol normatiu O.3.C Ordenació del Sòl no urbanitzable del POUM. Identificat al plànol amb un asterisc de color taronja.

Coordenades UTM: 302052.24/ 4593388.05

Règim i qualificació: Sòl no urbanitzable qualificat amb la clau 21 Agrícola de valor.

Categoria / protecció: Element d'interès municipal (EIM). Jaciment arqueològic.

Situació i delimitació del jaciment:

(Font: eGIPCI, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura)

Fotografia:

(Font: eGIPCI, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura)

1. Descripció del bé

Tipus de jaciment: Assentament militar torre.

Cronologia: Medieval Món Islàmic

S'accedeix al jaciment sortint d'Alcanó per la carretera d'Alcanó a Granyena (L-700). Després del pk 13'950 cal trencar a l'esquerra i seguir la pista que corre entre camps d'oliveres i de cereals. El jaciment es troba 300 m a l'est de la carretera, en un petit estrep d'un turó més gran.

Apareix abundant material ceràmic d'època islàmica, sobretot melats i peces amb verd i manganès, a més d'estructures del que podria ser una torre de guaita. Alienacions de pedra formant un àmbit quadrat amb estratigrafia conservada.

(Font: eGIPCI, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura)

2. Raons que aconsellen la incorporació al catàleg

Valor històric i arqueològic.

3. Determinacions normatives

Les que s'estableixen en el Títol IV de les Normes urbanístiques i en l'Annex 8 del POUM. El Pla Especial de Protecció que es formuli fixarà els criteris d'intervenció.

Nucli o indret: Pla situat al costat nord del Tossal Gros, conreat de cereals, ametllers i oliveres.

Localització: Plànol normatiu O.3.B Ordenació del Sòl no urbanitzable del POUM. Identificat al plànol amb un asterisc de color taronja.

Coordenades UTM: 303300,00 / 4594950,00

Règim i qualificació: Sòl no urbanitzable qualificat amb la clau 21 Agrícola de valor.

Categoria / protecció: Element d'interès municipal (EIM). Jaciment arqueològic.

Situació i delimitació del jaciment:

(Font: eGIPCI, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura)

Ús actual: Explotació agropecuària.

Fotografia:

(Font: eGIPCI, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura)

1. Descripció del bé

Tipus de jaciment: Lloc d'habitació.

Cronologia: Romà Alt Imperi

S'accedeix al jaciment sortint d'Alcanó pel camí de les Àlies. A uns 600 m, en una bifurcació, cal trencar a la dreta i seguir la pista principal durant 1'5 km. En aquest punt, el Tossal Gros quedarà al nord, perfectament identificable. Cal deixar el vehicle i seguir a peu cap al vessant nord.

Els materials van aparèixer en un camp plantat d'oliveres, prop de la Vall de Secà i de la línia divisòria dels termes d'Alcanó i d'Alfés. Hi apareixen alguns fragments de sigil·lata hispànica, ceràmica comuna d'àmfores i vernissada de roig romana. Un fragment de peu de sigil·lata hispànica té marca "in planta pedis".

Durant la visita al jaciment l'any 1998 amb motiu de la revisió de la Carta Arqueològica del Segrià, no es van poder localitzar restes arqueològiques de cap mena.

(Font: eGIPCI, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura)

2. Raons que aconsellen la incorporació al catàleg

Valor arqueològic.

3. Determinacions normatives

Les que s'estableixen en el Títol IV de les Normes urbanístiques i en l'Annex 8 del POUM. El Pla Especial de Protecció que es formuli fixarà els criteris d'intervenció.